

α. Πρώτο Συμπέρασμα:

Τα κύρια ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν είναι:

- Με ποιά αναπτυξιακή πολιτική προχωρούμε στην επόμενη δεκαετία;
- Αρκεί η επιδίωξη των κριτηρίων προσπέλασης για την τρίτη φάση της ΟΝΕ;
- Η δραστική μείωση πληθωρισμού και δημοσίων ελλειμμάτων καθώς και οι επιπτώσεις από τους μηχανισμούς και τους κανόνες της Ενιαίας αγοράς αρκούν για να επιτύχουν υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης και απασχόλησης;
- Με ποιούς τρόπους μεγιστοποιείται η αξιοποίηση του Β' πακέτου Delors.

Η εμπειρία έχει καταδείξει ότι οι αυτοματισμοί των κρατουσών πολιτικών δεν συμπαρασύρουν αναπόφευκτα την ανεργία και την ανέχεια. Οτι παρά τις παρεμβατικές πολιτικές για την άρση των περιφερειακών ανισοτήτων δεν διασφαλίζεται ούτε η μεγιστοποίηση των ωφελημάτων της διαπλοκής των οικονομιών μέσα στην Κοινότητα, ούτε μια ισόροπη αύξηση της απασχόλησης.

Χρειάζεται συνεπώς μια άλλη σύλληψη οικονομικής πολιτικής κατεύθυνσης που συγχρόνως:

- α. Θα κατατείνει στους στόχους της ΟΝΕ αλλά και θα στηρίζεται σε μια ευρύτερη αντίληψη για το προφίλ της οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη.
- β. Θα δημιουργεί όρους πραγματικής και όχι μόνο νομαστικής σύγκλισης, επιδιώκοντας μια συνεκτική διαπλοκή των οικονομιών της Κοινότητας.
- γ. Θα διασφαλίζει θέσεις εργασίας και θα δημιουργεί νέες.

- β. Το πρόβλημα της συνοχής ωστόσο δεν μπορεί να απαντηθεί αποκλειστικά από μια τέτοια πολιτική ή μέσα από μια επιτυχή πολιτική απασχόλησης. Εστω και αν η τελευταία σήμερα είναι το άμεσο ζητούμενο.

Η κοινωνική συνοχή θα πάσχει εφ' όσον η συνολική πολιτική της Κοινότητας δεν θα πείθει τις κοινωνίες των λαών της Ευρώπης ότι μπορεί ν' ανταποκριθεί άλλοτε στους στόχους της Συνθήκης της Ρώμης και άλλοτε του Μάαστριχτ, ότι μπορεί ν' αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών. Οτι η κοινωνική αδικία μπορεί να τεθεί υπό έλεγχο σ' ένα ευρύτερα εμπεδωμένο νεοφιλελεύθερο πολιτικό εποικοδόμημα. Οτι υπάρχουν πράγματι δυνατότητες επηρεασμού των αποφάσεων που λαμβάνονται, υπλά, ότι αυξάνονται οι δυνατότητες συμμετοχής στις διαδικασίες των κοινοτικών εξελίξεων. Οτι οι κοινωνικές κατακτήσεις και ιδιαίτερα τα επίπεδα κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας που επιτεύχθηκαν μέσα από τις κοινοτικές πολιτικές, αποτελούν πράγματι "κεκτημένα".

Η κοινωνική συνοχή θα πάσχει εφ' όσον η κοινωνική εξέλιξη στις χώρες της Κοινότητας θα αποστασιοποιεί τους πολίτες όλο και περισσότερο από τις κοινές υποθέσεις, την πολιτική και τα όργανά της εφ' όσον θα αναδεικνύει αξίες και αρχές όπου η κοινωνική αλληλεγγύη και η υπερεθνική συσπείρωση θα υστερούν απέναντι σε άλλες προτεραιότητες, εφ' όσον η κοινή ευρωπαϊκή συνείδηση θα βρίσκεται υπό αμφισβήτηση ή σε υποχώρηση.

8. Η δυσκολία εκπόνησης και εφαρμογής μιας τέτοιας διπλής πολιτικής πρότασης προσκρούει στη σημερινή συγκυρία σε αντικειμενικές αδυναμίες όπως:

- *- Η διεθνοποιημένη ύφεση και η ανασύνταξη των αγορών
- *- Η ανομοιόμορφη βιομηχανική προσαρμογή και αναδιάρθρωση, η ανάγκη εκσυγχρονισμού της παραγωγικής βάσης και η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών.
- * Η αβεβαιότητα για τις πολιτικοοικονομικές εξελίξεις στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και στο εσωτερικό της Κοινότητας

Τις αντικειμενικές αδυναμίες επιβαρύνουν οι πολιτικές επιλογές:

- α. Στο Μάαστριχτ προτάθηκε η σταθεροποιητική πολιτική χωρίς να δοθεί ισότιμο βάρος στην πολιτική σύγκλισης και συνοχής.
- β. Παρά τις προσπάθειες της Ευρώπης, η αύξηση των ιδίων πόρων και οι αντίστοιχες πολιτικές υπολείπονται των πραγματικών αναγκών, ενώ η κοινωνική διάσταση των προβλημάτων δεν ευαισθητοποιεί τις κυβερνήσεις στα Συμβούλια Υπουργών και στις Διασκέψεις Κορυφής.
- γ. Το δίλημμα εμβάθυνση της διαδικασίας κοινοτικής ολοκλήρωσης ή διεύρυνση της Κοινότητας ενώ απαντήθηκε στο Μάαστριχτ εξακολουθεί να υπάρχει στις στάσεις των εταίρων και να υπονομεύει το κλίμα για συλλογικές αντιμετώπισεις για συλλογικές απαντήσεις.
- δ. Παρά το γεγονός ότι το εγχείρημα απαιτεί μια συνολική σύλληψη και αντιμετώπιση, οι τάσεις που διατρέχουν την πολιτική συζήτηση γύρω από την εξέλιξη της Κοινότητας χαρακτηρίζονται από:
 - έντονη κριτική κατά των κεντρικών εξουσιών της Κοινότητας και ιδιαίτερα της Επιτροπής
 - αδυναμία ουσιαστικής υπέρβασης του δημοκρατικού ελλείμματος
 - εισαγωγή της αρχής της επικουρικότητας
 - φυγόκεντρες δυνάμεις στην κοινωνία από τις πολιτικές που διαγράφει το Μάαστριχτ

δ. Πώς να προχωρήσουμε;

- Το νέο άρθρο 130B της συνθήκης του Μάαστριχτ αποτελεί ικανή βάση. Χρειάζεται διαρκής εγρήγορση και προσπάθεια για ουσιαστική εφαρμογή του. Χρειάζονται ευρύτερες επεξεργασίες που θα αναβαθμίζουν τα κριτήρια σύγκλισης και συνοχής στις πολιτικές.
- Επιτροπή και Κοινοβούλιο μπορούν ν' αποτελέσουν άξονα πρωτοβουλιών και επεξεργασιών νέων προσεγγίσεων σ' αυτήν την κατεύθυνση. Χρειάζεται ένα νέο κλίμα στις σχέσεις τους.
- Πρέπει να βελτιώσουμε και να εκπονήσουμε ενδεχομένως νέες διαδικασίες συνεργασίας και διαπλοκής των επιπέδων λήψης και εφαρμογής αποφάσεων που σχετίζονται με την σύγκλιση και τη συνοχή. Ιδιαίτερα στα σημεία διαπλοκής κοινοτικών, εθνικών και περιφερειακών αρχών.
- Πρέπει να εντάξουμε στις πρωτοβουλίες μας τον διαρκή διάλογο με τις οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο. Να συσπειρώσουμε τις κοινωνίες μας γύρω από αιτήματα περισσότερης δημοκρατίας και κοινωνικής δικαιοσύνης.
- Πρέπει ν' αξιοποιήσουμε την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με αυστηρά κριτήρια λειτουργικότητας και αποτελεσματικότητας και όχι ως άλλοθι συγκάλυψης προθέσεων επανεθνικοποίησης των κέντρων λήψης αποφάσεων, άρνηση του ενδοκοινοτικού διαλόγου.
- Από τη Σοσιαλιστική ομάδα μπορεί να εκπηγάσει μια συνεκτική πρόταση της διπλής πολιτικής για σύγκλιση και συνοχή. Πρέπει να αποτρέψουμε την Ευρώπη των δύο ή πολλαπλών ταχυτήτων. Πρέπει να ξαναπάρουμε την πρωτοβουλία των κινήσεων απέναντι στις Ευρωπαϊκές εξελίξεις.